

AGRICULTURA

REVISTA AGRÍCOLA CATALANA

DIRECTOR: AUGUST MATONS

Cap del Servei d'Arbres fruiters de la Mancomunitat de Catalunya

COL-LABORADORS

JOAN AGUILÓ :: LISINI ANDREU :: JOAN ANGEL I
GENÍS :: JOAN ARUMÍ :: LLORENÇ BADELL :: JO-
SEP R. BATALLER :: GUILLEM DE BENAVENT
LEANDRE CERVERA :: ALBERT DANEÓ :: P. C. DA-
NÈS I CASABOSCH :: FRANCESC DOU :: M. FAURA
I SANS :: PERE J. GIRONA :: PERE GONZÁLEZ
LLUIS GUITART :: JOAN GUITERAS :: MANUEL
LLENAS :: PERE J. LLORT :: ARNEST MESTRE
CRISTÓFOL MESTRE :: JAUME NONELL I COMAS
FRANCESC NOVELLAS :: VICENS NUBIOLA :: C. OLL-
VERAS I MASSÓ :: CARLES PI-SUNER :: JAUME
RAVENTÓS :: JOSEP M.ª RENDÈ :: M. ROSSELL I
VILA :: JOAN SALOM :: JOSEP M.ª SOLER I COLL
SEGIMON VANDRELL :: ERASME D'YMBERT
VALERI SERRA I BOLDÚ (SECRETARI)

SUMARI

El negre de l'olivera, per *August Matons*. — La preparació dels fems a Alemanya, per *Frederic Duran i Falp*. — La filoxera en el cep americà, per *J. M. Rovira*. — Les malalties roges dels porcs, per *Joan Vidal*. — L'abonament i el pugó de l'ametller i del presseguer, per *Joan Salom*. — El Sindicat agrícola d'Espugla de Francolí, per *J. Miquel*. — Informació vinícola, per *Pere J. Llort*. — Informació oleícola, per *Lisini Andreu*. — Noticiari. — Notes del Departament d'Agricultura de la Mancomunitat de Catalunya. — Consultori, per *T. T., C. A. M., T. T.*

Vinicultors!

Per un treball pràctic és convenient que, per els trassegaments d'elaboració, adopteu l'empleo de una bona Bomba; estalviareu temps i gaudireu de descans

Bombes { **FAFEUR
NOEL
CATALANES**

de fabricació nacional i estrangera

**Tubes d'immersió per a bocois,
aixetes, coladors, records, etc.**

Tubes de goma, aspirants rat-

:: llats, blindats i llisos ::

Material Viti-Vinícola, Productes Enològics marca
ENOL, Aparells per a anàlisis dels vins

VICENS VILA CLOSA
(SUCCESSOR DE KEGELS I VILA)

PASSEIG DE GRACIA, 88

Telèfon 1338 G.

BARCELONA

En dirigir-vos a les cases anunciadores, citeu **AGRICULTURA**

ARBRES

PER A REPOBLAR RIBERES

**POLLS BORDILS, POLLS NEGRES
CAROLINES, PLÀTANS, ACÀCIES**

Casa especialitzada en la producció de **POLLS** :: Una pràctica seguida durant vint-i-cinc anys, en la selecció de les millors varietats d'aquests arbres, és garantia de que servim les classes de **POLLS** de més ràpid i de major desenrotllo

MIQUEL BOSCH BATLLE
BORDILS (Girona)

NOTA. — Contestarem quantes consultes s'ens dirigeixin interessant el millor èxit de les plantades.

SINDICATS AGRICOLES I VINATERS

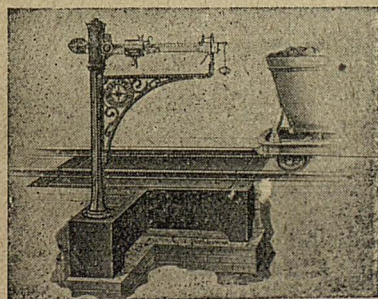
PER A TOTA MENA DE
TINES PER A VI, BAS-
SES PER A AIGUA I
CONSTRUCCIONS DE
CIMENT ARMAT,

LA CASA

LLUIS SANS

**Carrer Trafalgar, 14
BARCELONA**

TÉ ESTABLERTA
UNA SECCIÓ ESPE-
CIAL DE PRESSU-
POSTOS I PLÀNOLS

Bàscula model 253 per a pesar vagonetes

**BÀSCULES
ARISÓ**

SANS, 12 : BARCELONA

Les utilitzen en quasi tots els Sindicats, magatzems d'olis i vins i indústries, per llur duració, seguretat i exactitud.

Caixes d'acer per a guardar valors

per a obrir amb clau i sense clau.
Demani dibuixos i preus a

ARISÓ : Sans, 12 : BARCELONA

En dirigir-vos a les cases anunciadores, citeu **AGRICULTURA**

**Bàscules
caixes per a
cabals
Pibernat
Parlament, 9
Barcelona**

Agricultors!

Empleeu juntament amb els
adobs químics o orgànics el

**Fertilitzador
Radiactiu H. B. C.
MARCA "U. R. T"**

que és un poderós estimulant
de la vegetació que augmenta
les collites d'un 20 a un 50 %

De venda en les principals cases d'adobs

LA HISPANENSE INDUSTRIAL
Y COMERCIAL, S. A.

BARCELONA
Bruch, 42
Tel. S. P. 678

MADRID
Argensola, 4
Tel. M. 4146

SOCIETAT ENOLÒGICA DEL Penedès

(Societat Anònima) Continuadora de

SERDÀ, ROS I C.^A - Vilafranca del Penedès

PREMSES CONTÍNUES "MABILLE"

Les més perfeccionades : Les més sòlides : Les més econòmiques

BOMBES DE VEREMA "MABILLE"

Instal·lacions modernes per a Cellers Cooperatius

Productes Enològics : Aparells d'anàlisi de vins

Adobs químics : Sofres i Sulfats

En dirigir-vos a les cases anunciadores, citeu **AGRICULTURA**

AGRICULTURA

REVISTA AGRÍCOLA CATALANA

Dies de sortida: 5 i 20 de cada mes

Subscripció: Barcelona, any: **Pessetes 9** - Fora: **Pessetes 10** - Estranger: **Pessetes 11**

Número solt: **Pessetes 0'50**

El negre de l'olivera

S'anomena també, segons les comarques, *negrilla*, *sucarrell fumat*, *mascara*, etc.

Caràcters de la malaltia

Es reconeix fàcilment perquè l'arbre queda recobert per una capa negra com de pols finíssim d'un carbó enganxadiç i dolç que embruta les dues cares de les fulles, els brots, els fruits, les rametes, i quan la invasió és forta, les branques i el tronc.

Aquest negre és un bolet, anomenat científicament *Capnodium elaeo-philum* (Mont) Prill., o també *Antennaria elaeophila*, Mont.

No viu dins dels teixits de la planta, com per exemple el mildiu del cep, sinó que s'està a la superfície. En efecte, fregant un xic amb el dit, pot separar-se fàcilment i la branqueta o la fulla queden netes, sense taques, ni ferides. Tot lo més es nota una atenuació de color, que però no sempre resulta gaire evident.

Mal que fa el negre

El negre, doncs, no pot xuclar directament els suc de la planta perquè no hi penetra en l'interior; per tant, des de aquest punt de mira, no fa cap mal. El dany que ocasiona és degut a altres causes. Les fulles són, podríem dir, l'estòmac de la planta, allí on ha d'anar a parar tot l'aliment: xuclat per les arrels per ésser paït i repartir-se després per l'arbre. La digestió dels aliments es fa en les fulles i parts verdes per acció de la llum. Cubrint les fulles amb la pols negra de la malaltia, s'impideix la penetració de la llum i, per tant, la digestió; l'arbre no s'alimenta, menja, per mitjà de les arrels, però no digereix.

Demés hi han altres danys. Per les fulles la planta transpira, és a dir, elimina l'excés d'aigua que ha hagut de pendre de la terra amb els aliments i respira. Aquestes dues funcions que són essencials per a la seva vida, són dificultades o impedides per la presència del tel negre i espès que recubreix els orgues verds.

Per què ve i de què viu el negre

En un arbre sa el negre no s'hi posa. És freqüent, en canvi, en arbres de terres secaneres deixats poc clars en fer la poda, o en arbres plantats massa espessos, o situats en llocs humits i poc airejats o al marge de camins i carreteres polsoses, o adobats amb excés de fertilitzants nitrogenats, etc., és a dir, ataca arbres de vegetació deficient, pobra, anormal, en els quals, per les condicions de conreu són fàcils les alteracions dels fenòmens de transpiració. El negre sol presentar-se més fàcilment en els arbres afectats de podridura de les arrels, o en llocs subjectes a ràpides variacions de temperatura, quan per exemple, després de nits fresques segueixen dies calurosos i lluminosos.

Posat l'arbre en aquestes condicions, és a dir, sotmès a determinades causes debilitants, pot *suar*, a través de les fulles, un líquid dolç i gomós. Sobre aquest líquid dolç viu el negre i d'ell s'alimenta. Sense *el suc dolç la negrilla no es desenrotlla*. Però s'ha de dir que la producció directa de suc per part de la planta no és gaire freqüent i, per tant, no és gaire freqüent tampoc l'aparició de la negrilla per aquesta causa.

En conclusió, doncs, el negre es troba sol en els arbres bruts de suc dolç; aquest suc dolç pot procedir directament de l'arbre—cas menys corrent—o pot ésser produït per un insecte—cas més general.—Per això en la major part dels casos, en un arbre que està malalt de negre es trobarà un insecte que produeix suc dolç.

L'insecte que produeix el negre

Es una cotxinilla coneguda a Catalunya amb els noms de *paparra*, *conxa*, *petxina*, *tortugueta*, *capsa*, *capseta*, etc. Científicament, s'anomena *Lecanium oleae*, i és la que generalment determina l'aparició de la negrilla.

La paparra ataca de preferència els arbres dèbils, situats en les condicions poc favorables esmentades més amunt. Sembla també que ataca sobretot aquells arbres que estan predisposats, per una causa qualsevol, a produir naturalment suc dolç.

La femella d'aquest insecte, que és la que es veu en l'olivera en forma de petites berruguetes, té més o menys, quan és adulta, el tamany i l'aspecte de mig gra de pebre i una color marró o de xocolata.

Té tres generacions en un any. Les cuquetes que han passat l'hivern posen els ous al febrer aproximadament; els ous s'aviven cap allí al març o abril, donant unes cuquetes de color rosada. Aquestes cuquetes un cop desenrotllades posen altres ous que s'aviven cap allí al juny i d'aquestes en neixen altres al mes d'agost més o menys. Les cuquetes nades a l'agost són les que perpetuen l'espècie d'un any a l'altre. Cada femella posa de 200 a 500 ous (però algunes n'arriben a posar 1,200) a sota mateix del seu cos. Un cop morta la mare, no cau, sinó que queda enganxada a l'arbre en forma d'escut o cuirassa seca (la petxina o tortugueta que diuen els pagesos), protegint la seva descendència. Els cuquets aviat surten de sota l'escut i se'n van a les fulles o brots on es fixen xuclant els suc de les plantes per alimentar-se i produint excrements constituïts en part per un líquid dolç i espès sobre el qual es desenrotlla la negrilla.

La quantitat de suc produït pot ésser molt gran: no és rar veure ar-

bres malalts de negrilla, que llueixen al sol i goteigen molts cops, embrutant el terreny. La presència de suc dolç en els arbres atreu les mosques i les formigues; aquestes, doncs, hi van sols per menjar. Però, no obstant, és probable que la formiga sembri, en arbres sans, ous i cuquetes presos en arbres malalts.

Mal que fa el lecanium

Demés del mal indirecte d'afavorir i determinar el desenrotllament del negre, el lecanium debilita l'arbre xuclant-li els sucs que ell havia pres de la terra per nutrir-se.

Brot amb paparres

Brot amb negre i paparres

Lluita contra el negre i el lecanium

Sortosament aquestes malalties tenen enemics naturals que ajuden eficaçment a l'agricultor. Així per exemple els hiverns freds, maten un gran nombre de lecaniums; els vents intensos els arrenquen de l'arbre junt amb el negre i els tiren a terra; les pluges fortes renten les rames i fulles enduent-se els insectes i el negre; les primaveres i istius secs són contraris al desenrotllament del mal, mentre que l'afavoreixen si són humits.

Demés hi ha un bolet que destrueix a milers de milers els cuquets apenes surten de sota la cuirassa formada per la mare morta i varis insectes que es mengen els ous i les larves.

Però malgrat aquesta ajuda natural, el pagès ha de recórrer molts cops a remeis que el lliurin del mal. Aquests són de dues menes: indirectes i directes.

Mitjans indirectes.—Consisteixen en eliminar totes aquelles causes que puguin debilitar les plantes: treure l'excés d'humitat del terreny; aclarir les plantacions massa espesses; evitar de adobar massa amb substàncies fortament nitrogenades; i sobretot, *podar enèrgicament els arbres*. Gene-

ralment el millor remei contra el negre és una esportada forta, que permeti el pas de la llum i de l'aire per la copa de l'arbre.

Mitjans directes.—Consisteixen en arruixar els arbres amb solucions que destrueixin a l'ensem el lecanium i la negrilla.

Les solucions recomanables són:

Fórmula d'En Joan Aguiló:

Aigua...	100 litres
Lisol ...	3'5 litres

Fórmula Zacharewicz:

Sabó negre ...	1 quilo
Petroli ...	4 litres
Sulfat de coure ...	1 quilo
Aigua...	100 litres

que es prepara dissolent el sabó en 10 litres d'aigua calenta, i quan la barreja s'ha refredat un xic tirant-hi el petroli i agitant amb un bastó fins a obtenir una espècie de crema. Separadament es dissol en 10 litres d'aigua, el sulfat de coure, es tira en la crema i s'afegeix, per últim, l'aigua que manca fins a 100 litres.

La solució s'ha d'empregar de seguida.

Fórmula Vidal:

Aigua...	100 litres
Sulfat de coure ...	2 quilos
Calç, fins a neutralitzar	
Aiguarràs ...	1 litre

Es prepara primer el suc bordalès i després s'hi afegeix l'aiguarràs remenant.

Número i època dels tractaments

S'han de fer, per a que resultin útils, quan les cuquetes surten de sota la cuirassa de la mare morta per a que el líquit pugui tocar-les. Aquest període varia, con és natural, amb el clima de la comarca. Demés s'ha tenir present que si és veritat que el lecanium té tres generacions, aquestes no es verifiquen en tres períodes breus, com sol passar amb altres insectes, sinó que l'avivament dels ous és successiu i dura llarg temps. És a dir, no tots els ous s'aviven contemporàniament.

Com a norma general s'ha de dir que les pulveritzacions s'han de fer quan es vegin en l'arbre un gran número de cuquetes petites i tendres, car això indicarà el període d'avivament intens dels ous.

Això sol passar en els mesos d'abril, juny i agost. Aquestes són les èpoques millors per a fer els tractaments. Alguns autors tenint present que l'avivament dels ous és successiu, recomanen que es facin dos tractaments de cadascun dels mesos dits a distància de 10 o 15 dies un de l'altre. Però convé, abans de pulveritzar els arbres, que el pagès observi si hi han moltes cuquetes.

AUGUST MATONS

La preparació dels fems a Alemanya

RECENTMENT ha sigut publicat un llibre a França amb el títol de *Un type de petite ferme allemande moderne*. L'autor d'aquest llibre, Mr. Albert Maupas, fou presoner dels alemanys durant la gran guerra, i fou obligat a treballar en una petita explotació agrícola de la Westphalia. Signat l'armistici, i de retorn a França, Mr. Maupas va reunir en el llibre abans citat les dades que havia recollit durant la seva estada a Alemanya.

Mr. Maupas havia sigut abans de la guerra alumne de l'Ecole de Grignon, i el llibre que ha publicat constitueix una admirable monografia d'explotació agrícola, tant més interessant quant no es tracta de cap explotació model, sinó del tipus mitjà d'explotació alemanya, puix estudia una hisenda de tan sols cinc hectàrees i mitja, o sigui 3 de conreu, 1/2 de pastures i 2 de bosc.

Es veritablement interessant veure el grau d'avançament i d'aplicació de tots els principis científics que assoleix l'explotació en qüestió, més com no podem extractar-los tots aquí, i que per altre banda alguns d'ells no foren aplicables al clima de Catalunya, ens acontentarem en donar una idea de quelcom que pot ésser interessant per a tots els llegidors d'AGRICULTURA: la preparació dels fems.

La plataforma dels fems és construïda d'obra completament impermeable i té forma lleugerament cóncava. Dessota la plataforma es troba el dipòsit per a recollir les orines del bestiar. Aquest dipòsit està completament cimentat i hermèticament tancat, fins al punt que la bomba mateixa que serveix per a extreure el líquid o purrim, no es monta fins que arriba el moment de portar aquell als camps, i mentrestant es tapa curosament el forat d'entrada del tub de bomba. El dipòsit de les orines *no té comunicació* amb la plataforma dels fems.

El paviment del estable es cimentat i amb la pendent necessària per a que les orines s'escorrin ràpidament cap a un regueró des de el qual i per medi d'una canalització i travessant un sifó, passen al dipòsit del purrim. El comú de la casa, *que té instal·lació d'aigua corrent*, també comunica amb el dipòsit per medi d'un sifó.

Els fems són portats damunt la plataforma, escampats sobre ella i comprimits fent-los trepitjar per bestiar. Degut a la forma cóncava de la plataforma i a no tenir aquesta comunicació amb el dipòsit del purrim, els sucus d'escorriment s'acumulen sota els fems i per l'efecte de la capillaritat mantenen aquests en l'estat d'humitat convenient. Solament a l'istiu, i si el munt de fems esdevé massa sec, es rega aquest amb aigua, però mai amb el purrim, *contràriament a l'aconsellat en la majoria dels llibres d'agricultura*.

El dipòsit del purrim té una capacitat de 12 metres cúbics, i està calculat per a contenir les orines de 3 vaques i 30 porcs, i els excrements sòlids i líquids de quatre persones, més uns 10 litres d'aigua diaris.

Vegem els aventatges de semblant instal·lació.

Tothom sap que l'urea es descompon per hidròlisi sota l'acció de certs microbis (*micrococcus ureoe*, *urobacillus*, etc.), produint-se carbonat amònic que perd per dissociació son amòniac. D'aquí la necessitat de tenir el dipòsit del purrim hermèticament tancat. Demés tenim un altre avantatge. La dissociació del carbonat amònic produeix àcid carbònic; com que el dipòsit és completament tancat, aviat queda l'aire del mateix saturat d'aquest àcid, i en Dehérain ha demostrat que la presència de certa quantitat d'àcid carbònic lliure al dipòsit del purrim, impideix la dissociació del carbonat amònic i per consegüent la pèrdua final de nitrogen que és la seva conseqüència.

Així doncs, el sistema aconsellat de regar els fems amb el purrim és contrari a la bona conservació del nitrogen. Els agrònoms alemanys més competents en matèria d'adobs diuen formalment: *les orines deuen anar directament al dipòsit del purrim, i no al munt de fems, on perdrien la part més gran dels seus principis nitrogenats*. (Soxhlet). El Professor Dr. Stutzer, al seu llibre sobre preparació dels fems, recomana el mateix modo de conservació de les orines.

Els resultats d'una instal·lació per a la preparació dels fems, com la descrita, són sorprenents. Mentre a França el purrim conté rara vegada més del 1'5 per mil de nitrogen, a Alemanya conté generalment del 3'5 al 6 per mil, i això després de més de sis mesos de conservació.

A Alemanya quasi totes les explotacions, grans o petites, tenen instal·lacions semblants a l'explicada. Això ha portat com a conseqüència que durant la guerra, i malgrat la impossibilitat en què es trobaven els alemanys de rebre el nitrat de Xile, els rendiments de les collites no han sofert minva. A l'explotació descrita per Mr. Maupas, els rendiments l'any 1918 foren: ordi, 2,700 quilos per hectàrea; cibada, 2,500 quilos; blat, 3,100 quilos; patates, 30,000 quilos.

Aquests resultats evidentment foren obtinguts mercès, en gran part, al bon treball de la terra i al ús de llavors seleccionades, però com adobs nitrogenats sols foren usats els fems abans de la sembra, a la tardor i el purrim a la sortida de l'hivern.

Molt podria aprendre Catalunya d'aquest exemple, doncs aquí generalment els fems són preparats de qualsevol manera, no tenint tant sols els estables en condicions per a poder recollir les orines, que es perden per filtració o embruten els patis i infecten els pous.

El nostre pagès, tan estalviador amb altres coses, sap els diners que llença no fabricant bons fems?

No podem resistir al desig de reproduir, arreglant-lo als preus d'avui, un càlcul d'en Jouzier, que encara que teòric, mostra l'enormitat de diners que el descuit pot fer perdre.

Suposem un estable de 30 vaques. Cada una dona per terme mig 15 quilos d'orines al dia, o sigui a l'any 5,475 quilos, en els que hi ha aproximadament 30 quilos de nitrogen i la mateixa quantitat de potassa. Tenint en compte les pèrdues direm sols 25 quilos de nitrogen i 25 de potassa.

Anem a calcular la pèrdua que representa al pagès el no recollir aquestes orines.

Pel preu corrent dels adobs químics, podem comptar:

25 quilos de nitrògen a pessetes 3'35	83'75
25 quilos de potassa a pessetes 1'00	25'00

o sigui per cada vaca, 108'75 pessetes. Per les 30 vaques, 3,262'50 pessetes.

Això ja sembla molt, però encara hi ha més. Si aquestes 3,262'50 pessetes de nitrògen i potassa fossin repartides sobre les terres, produirien un augment de valor a la collita, de al menys la seva valor més el 15 per cent que representa l'interès del capital. O sigui que si el pagès destinés aquest adob a les seves terres, fóra igual que si diposités cada any 3,262'50 pessetes en una Caixa d'Estalvis que li capitalitzés els interessos al 5 per cent.

Aquesta Caixa tindria de pagar-li als trenta anys, 216,753 pessetes.

I diu amb molta raó en Jouzier: si l'agricultor que es retira sense pèrdues ni beneficis al cap de trenta anys de treballar, durant els quals ha descuidat la bona preparació dels fems i purrim i el seu bon ús, hagués estat un xic més curós dels seus interessos, hauria pogut retirar-se amb una fortuna de més de quaranta mil duros.

FREDERIC DURAN I FALP

La filoxera en el cep americà

II

DE tots es sapigut que en importar-se el cep americà hi hagué homes de ciència que es dedicaren a obtenir creuaments als quals s'els dona el nom d'híbrids. Encara avui en anomenar-los ho fem pels noms dels peus creuats i diem Riparia × Rupestris 3309, significant lo que diríem el pare i la mare del híbrid corresponent, i afegim el número que tenia assenyalada l'híbridació en el lloc on fou fet el creuament.

En l'ordre d'estudi es creuaren peus de pura sang americana entre si i peus de saba americana i saba europea a fi d'obtenir portaempelts que responguessin al màxim d'adaptació al clima i terres europees. Entre aquests últims, coneguts per peus franc-americans, hi ha els Murviedro × Rupestris 1202 i els Aramons × Rupestris núms. 1 i 9.

Es una cosa que sembla molt lògica que si la filoxera destrueix el peu de saba europea i respecta el peu de saba americana, un peu estarà tant més en perill d'ésser atacat quanta més saba europea porti en el seu creuament. Les escales de resistència a la filoxera dels peus americans i franc-americans ja venen assenyalats aquests últims com els menys resistents. Però per què fins ara la filoxera els ha respectat? Tots els que vivim en el camp hem vist amb freqüència la filoxera arrapada als Murviedros i Aramons, però mai una invasió tal que comprometés la vida d'un cep acuradament cultivat i menys encara la d'una vida entera.

Caldria preguntar-se. ¿La filoxera s'ha adaptat a la saba híbrida dels

franc-americans fins a tal punt que és capaç de destruir-los? ¿Podria un dia adaptar-se a la saba del peu netament americà? Que la filoxera s'ha adaptat a la saba dels peus francs-americans és innegable i en son testimoni tenim els centenars de vinyes riojanes destruïdes. Si aquesta adaptació és filla d'una transformació del tub digestiu o d'una senzilla evolució de la filoxera, això ens ho diran els tècnics que han emprès la tasca d'esbrinar-ho, però lo cert és, que uns pocs anys enrera no hauríem cregut lo que avui contemplem.

Si podria un dia adaptar-se al peu netament americà, és una cosa difícil de respondre, però que tothom està convençut que no. Davant de l'inesperat desastre que contemplava a les vinyes riojanes m'entrà un pessimisme molt natural i vaig buscar les vinyes que tinguessin peu americà i encara que poques vaig trobar-ne algunes. En els termes de Fuenmayor, Navarrete i Cenicero hi ha un propietari i criador de vins que té unes vinyes admirablement conreuades. El senyor Azpilicueta plantà, com tothom, Murviedros i Aramons, però home cuidadós i pràctic com és, intentà provar altres peus i entre ells hi té la Riparia × Rupestris 3309, la 101-14 i el Rupestris Lot.

Totes les vinyes de Murviedros i Aramons estan o perdudes o depri-mides. La Riparia 3309 i 101-14, lo mateix que el Lot, tenien vegetació esplèndida i eren en absolut respectats per aquella filoxera que ja està en tot cas adaptada a destruir saba americana, i això lo mateix en vinya isolada que en els ceps isolats que hi havia entre els Murviedros i Aramons destruïts o plenament atacats per la filoxera. En quant a l'edat de la vinya, per no citar molts casos, en recordo una titulada «Tosantos», que fou plantada en 1909, la meitat plantada amb Murviedro 1202 i l'altre amb Rupestris del Lot i tota ella empeltada del nostre Montonec o Parellada. El Lot era preciós i portava una collita esplèndida, el Murviedro que l'havien abonat tres anys arreu per a intentar salvar-lo, portava una collita molt migrada i tenia el propietari la determinació d'arrencar-lo aquest hivern.

Així per l'istil podria copiar del meu quadern de notes, multitud d'exemples i tots donen el mateix resultat, una bona planta i millor collita en els ceps de saba americana i un desastre o una forta depressió filoxèrica pels peus franc-americans que els acompanyaven. Descolgades les arrels del primer, no vaig poguer veure en cap les ferides pròpies dels atacs filoxèrics, encara que sí filoxera, cosa que no és d'estranyar perquè la terra tota n'està saturada.

Com a conseqüència pràctica de lo que els passa a la Rioja, jo crec que no s'han de plantar noves vinyes servint-se de Murviedros i Aramons. Molts potser es diran que aquí no els passa res, però han de confessar que si a la Rioja la filoxera ha mort d'una manera fulminant tantes vinyes, no tenim cap raó per creure que a nosaltres no ens pugui passar el mateix. Els Aramons i els Murviedros en terres riques i frescals, estic segur que resistiran molt temps la filoxera, ¿però podem assegurar que la resistiran sempre?

Si la plantació de la vinya fos una cosa senzilla i de fàcil i ràpida producció, podria hom aventurar-se a provar la sort. Però hem de reconèixer que entre el temps que es perd i les despeses que reporta abans no s'ha arrencat, el temps perdut deixant-se posar la terra i les despeses i el

temps que es passa ans no és té en condicions la nova vinya, és aventurar-se no plantar sobre segur perquè es perilla córrer un mal negoci.

Demés hem de confessar que no estem tan mancats de portaempelts que haguem de recórrer als avui dubtosos franc-americans. Tenim provats com a molt bons, les Ripàries, el Lot, el Berlandieri i molts altres, que sabem segur no ens aniran malament.

En l'Assemblea de Viticultors celebrada a Logronyo per a tractar precisament d'això, donat el desastre dels peus franc-americans i després de l'informe dels enginyers de totes les regions espanyoles, es donà, com a conclusió, que podien emprar-se sense por i segons les terres i el clima de cada regió, la Ripària 3309, el Rupestris del Lot, el Chasselas x Berlandieri 41 B. Les Ripàries 420 A, 161, 49, 34 E; Lot A 157, 11; Risler 31, 99 i 110 i altres que no enumero per no fer-me llarg.

M. J. M.ª ROVIRA

Les malalties roges dels porcs

EN l'altre article que vaig publicar en AGRICULTURA sobre aquestes malalties, incloïa, demés del mal roig, la pulmonia contagiosa i el còlera. D'aquestes dues no en puc donar dades tan precises com del mal roig; primerament perquè no són gaire freqüents a Catalunya i també perquè es discuteix el seu origen i és molt fosca llur simptomatologia. No s'ha posat ben en clar si és un mateix l'agent que produeix la forma aguda i crònica d'aquestes malalties; s'assegura que els microbis *sui pestiferi* i *sui septicus*, suposats causants d'una i altre que viuen saprofits dintre el cos dels animals, van freqüentment associats, com tampoc es pot negar la concomitància que ambdós tenen amb el què és causa del mal roig.

Amb tot i això, descriuré tres malalties fruit d'observacions personals, els caràcters de les quals no concordaran del tot amb el què ens diuen els llibres, quan descriuen les malalties roges dels porcs. Existeix a Catalunya una malaltia a la qual li escau molt bé el nom de pulmonia contagiosa, vulgarment coneguda per la *pigota*; una altra a la qual tampoc se li assenta malament el nom de *pesta porquina* i una altra a la qual li estarà molt ben aplicat el nom de *còlera*.

Els autors involucren la pulmonia contagiosa amb la pesta porcina, però es pot fer una distinció sintomàtica entre les dues.

Sofreixen els godalls una malaltia pasteuro lògica anomenada vulgarment *pigota*, de naturalesa infecciosa que amb preferència ataca l'aparell respiratori i digestiu, quals símptomes són tos freqüent i seca, pèl arrufat, i còlic a vegades. També surten sobre la pell petites taques o granets escarlatinosos. Aquesta forma benigna de la malaltia dura a vegades un mes, i quasi sempre es curen.

En la forma greu, aquests caràcters són més accentuats; s'observa desgana, respiració freqüent, i destil·lació moc-purulenta pel nas, viuen a vegades deu dies i més, però al final moren quasi tots.

En els casos benignes s'usa la flor de sofre barrejada amb l'aliment i en els casos greus, estimulants, com cafè, rom, associats amb algun anti-

sèptic de l'aparell respiratori i digestiu. La creosota i el licor de quitrà sembla influeixen força favorablement.

L'altra malaltia que jo nomeno *pesta porquina* i que cau de ple dintre el quadre de les septicèmies hemoriàgiques, es caracteritza per la mort ràpida de l'animal atacat; la pell queda d'un color morat, difús, avinagràt; a vegades surt una erupció escarlatinosa de punts petits, d'un roig fosc del tamany d'un cap d'agulla, còlics i orinament de sang, hemorràgies pel nas, boca, ulls i orelles. En sobreviuen molt pocs i tot tractament com curatiu és inútil. Si es practica l'autòpsia, totes les entranyes presenten caràcters hemorràgics.

I per últim, tractem del còlera dels porcs. No sé quina malaltia descriuré amb les dades que vaig a exposar: he tingut ocasió d'estudiar una malaltia a la qual dono el nom de còlera, que presenta els següents símptomes principals: còlic sero-sagnós que fa molta pudor, temperatura normal, duració de quinze a vint dies, sinó passa a l'estat crònic. La mortalitat és molt variable i oscilla entre un cinquanta i un vuitanta per cent. Aparició de taques roges unes vegades, altres no.

Apareix en tot temps i edats i encara que amb més predilecció dels cinc als sis mesos. Ulls plorosos i moren cor-secs (caquectics).

Tots els autors recalquen molt que no es confongui aquesta malaltia amb el mal roig, lo que m'ha sorprès sempre, per quant veig que són dos malalties d'una simptomatologia ben diferent; així veiem que en el mal roig sempre hi ha restrenyiment i que els excrements són durs com boletes, mentre que en el còlera, hi ha còlic sero-sagnós; en aquell els porcs estan postrats i abatuts, es nota tambaleig del terç posterior i en aquesta corren d'ací d'allà per la cort, de manera que comparant els símptomes hi veig molt poques analogies.

Els que sobreviuen a la malaltia tampoc queden tarats del cor ni de les articulacions. L'autòpsia assenyala lesions de caràcter ulcerós en els budells, en forma de lleties més o menys grosses.

En quant al tractament, després d'haver fet molts assaigs vaig decidir-me per fer injeccions subcutànies de collargol i suero artificial dues vegades al dia, i a l'interior aigua fenicada al 1 per 1000 associada al clorhidrat de adrenalina i ergotina.

Com que els primers assaigs varen donar-me bon resultat, fins ara he continuat amb aquest tractament.

No vull pas acabar l'article sense exposar la meua modesta opinió respecte el desenrotllament i naturalesa de les malalties roges dels porcs a Catalunya per treure'n les conseqüències o fer les observacions pertinents en benefici dels interessos agrícoles i ramaders de la nostra terra.

Exceptuant la *pigota* crec que el mal roig va vinculat sempre en la pesta porquina, i moltes vegades al còlera.

Varies dades ho confirmen, i el què diu més en apoi del meu assert és ço que a vegades ha succeït en els accidents de vacunació contra el mal roig.

Els sabis professors de l'Institut de suero-vacunació de Tolosa, Vallé i Leclainche, en un article que publicàven en la *Revue Général de Médecine Vétérinaire* es dolien de la gravetat d'alguns accidents de vacunació que havien observat a pesar d'haver pres totes les precaucions per a evitar-los, i després de manifestar el resultat dels anàlisis bacteriològics, practi-

cats en porcs morts a conseqüència de la suero-vacunació contra el mal roig, acabaven per formular la següent conclusió, que també he tingut ocasió de confirmar: «La sero-vacunació contra el mal roig és capaç de provocar una evolució pestosa i probablement també altres infeccions septicèmiques».

Efectivament, a conseqüència de la vacunació contra el mal roig, m'ha succeït algun cas de septicèmia hemorràgica, com les que he descrit en tractar de la pesta porquina, i per això penso que aquesta malaltia és una infecció mixta (pasteurològica en concomitància amb el mal roig) com també succeeix alguna vegada en el còlera.

D'aquí es segueix que s'ha de tenir molta cura per evitar fracassos i disgustos en vacunar porcs atacats de pigota, o bé de qualsevulla afecció, en tant no siguin ben curats.

Durant l'istiu i tardor del 1913, que el mal roig es va desenrotllar amb molta gravetat en diverses comarques de Catalunya i que va donar lloc a varis casos de septicèmies hemorràgiques, tant en porcs vacunats com no vacunats, alguns veterinaris es varen creure que aquella pesta era la pesta porquina, i si bé el suero contra el mal roig semblava tenir poca eficàcia com a medi curatiu, no obstant, es deturava la infecció en els porcs sans, fent-los-hi aplicacions de suero contra el mal roig.

Tots aquests fets en permeten formular una altra conclusió que en el fons és la que he sentat abans i que tal vegada sembla contrària a primer cop de vista: «Tant l'aplicació de suero sol o de suero-vacunació contra el mal roig, són capaços d'evitar moltes infeccions pasteurològiques o septicèmiques que es desenrotllen a conseqüència del mal roig».

Per tant, les infeccions pasteurològiques o septicèmiques, seran molt poques entre els porcs immunitzats del mal roig, i aquest fet queda demostrat perquè en les comarques on la suero-vacunació es fa en gran escala, són molt poc freqüents aquelles infeccions com l'experiència m'ha ensenyat.

Per tant, no puc menys que recomanar que els pagesos de Catalunya immunitzin llurs porcades contra el mal roig si volen tenir-les quasi a cobert d'aquestes malalties. La vacunació contra el mal roig, d'eficàcia reconeguda per tothom, hauria d'ésser obligatòria, i guanyaria moltíssim la riquesa ramadera, la salut pública i la ciència veterinària, per quant es faria necessària la nostra intervenció, condició essencial per conèixer i estudiar bé les malalties d'una regió o comarca.

Mentre no es va fer ús dels sueros i vacunes contra el mal roig, la intervenció nostra era completament nulla en les malalties del bestiar perquè i aquestes varen restar completament ignorades, a pesar d'ocasionar greus pèrdues en moltes comarques. Ara mateix ens trobem que les malalties infeccioses han causat greus danys en l'aviram i que no solament som impotents per a combatre-les per no tenir la certesa de la malaltia que és, i no comptar amb remeis d'eficàcia certa, sinó que ens quedem també sense estudiar-les perquè ningú demana la nostra intervenció, i si l'Estat o altres corporacions no s'orienten pas en aquest sentit, passarem molts anys durant els quals moltes malalties infeccioses causaran importants pèrdues en la nostra ramaderia i bestiar de corral sense que ho poguem deturar per restar encara ignorades.

Per aquest fi seria necessari establir modestos laboratoris en pobla-

cions rurals que fossin centre d'una important comarca ramadera, baix la cura i encàrrec d'un veterinari que se'n volgués cuidar o sollicités cuidar-se'n.

Entenc que l'estudi de les malalties del bestiar per ésser pràctic i de profit, no ha de seguir el mateix camí que l'estudi de les malalties de l'espècie humana, en que els centres i laboratoris d'investigació i anàlisis han d'ésser en les grans urbs perquè allà troben abundant, variat i important material d'estudi, però en les malalties del bestiar no succeeix així, sinó que aquest material d'estudi ens el donen les cases de pagès i, únicament, està a la directa disposició dels veterinaris rurals.

JOAN VIDAL

Veterinari

L'abollament i el pugó de l'ametller i del presseguer

L ABOLLAMENT, conegut també amb els noms de *garrofina*, *garrof* i *caporvat*, és una malaltia que ataca els ametllers i presseguers, durant la primavera; es manifesta per la deformació de les fulles que s'abonyeguen augmentant de dimensions, prenent una forma irregular, agafant quelques vegades una color rosada que es va tornant pàl·lida passant a morada. Aquestes fulles que semblen carnosos i com fetes de cera, perden la seva turgència, s'assequen i cauen. En l'ametller, quan es presenten les fulles descrites isolades, no el perjudiquen, però quan el mal se intensifica en els caps dels brots, aleshores la malaltia és fatal. De vegades no es nota apenes la deformació, però sí una intensa recargolament a totes les fulles tendres dels brots de l'any, començant per secar-se la punta i acabant per matar tot el brot. El fruit és també atacat, notant-se unes arrugues que prenen coloracions groguenques, però que en general no perjudicarien gaire si no fos que en desequilibrar-se la vida de l'arbre ajuda a què el fruit s'obri ensenyant l'ametlló. El brot també és atacat deformant-se, tornant-se color de rosa i agafant carnositats semblants a les de les fulles. Fins en certs casos les flors poden ésser atacades amb una invasió primerenca. Ataca unes varietats de preferència a les altres; entre els ametllers catalans el preferit és el desmai llargueta.

Causa de la malaltia

Aquesta malaltia és produïda per un bolet microscòpic anomenat «*Exoascus deformans*» que fica les seves arrels (miceli) per entre els espais intercel·lulars, lo que dona lloc a les deformacions i encatronament de les fulles. Per a passar d'un any a l'altre es val de les llavors (espores) que queden en gran nombre per tot l'arbre per a avivar-se quan a la primavera vinent trobin les condicions de temperatura i humitat necessàries. També es reproduïx per medi d'arrels que queden vives dintre els brots atacats i que es desenrotllen a la primavera vinent. Les fructificacions

del bolet són les que donen l'aspecte de vellut que agafen les fulles atacades.

Afavoreix el desenrotllament de la malaltia el temps calurós i humit, bastant molts pocs dies d'aquestes condicions per a que l'abollament, com totes les malalties criptogàmiques, agafi un extraordinari desenrotllament. En els llocs baixos i en els que les boires són freqüents els arbres estan més exposats a aquesta malaltia.

Mitjans de lluita

Podem dir que els mitjans de lluita són preventius, no curatius, tota vegada que quan el presseguer i l'ametller han tret les fulles aquestes són sumament delicades i és exposat fer tractament. Però tenint present de que es tracta d'una malaltia criptogàmica les llavors de la qual (espo-

Fulla de presseguer atacada
per l'abollament

Brot d'ametller atacat per l'abollament

Fulla de presseguer cargolada
pel pugó

res) i arrels (miceli) s'aviven al mateix temps que els arbres, després del període de repòs de l'hivern, es deu aprofitar aquest moment en que l'ametller i el presseguer van per a obrir les flors per a fer un tractament preventiu amb la següent fórmula:

Sulfat de coure...	2 quilos
Aigua	100 litres
Calç:	la suficient per a neutralitzar.					

Aquest tractament s'ha de fer dos cops: el primer una vintena de dies abans de la florida, és a dir, quan es veu que els borròns de l'arbre sembla que comencin a inflar-se. El segon, vuit o deu dies després del primer. Cal advertir que no hi ha d'haver cap flor oberta a l'aplicar l'últim. L'aplicació és fa per medi de pulveritzacions, com més perfectes, millor, essent convenient l'ús d'aparells d'aire comprimit, els quals deixen a l'o-

perari les dues mans lliures per a dirigir la verga del pulveritzador allà on convingui, mentre que amb aparells dels ordinaris es requereixen dos operaris. Un home pot pulveritzar mitja hectàrea per dia. Amb aquest procediment es destrueixen les llavors al començar a germinar i s'atura el creixement de les arrels d l'any passat.

* * *

EL PUGÓ.—Quasi sempre que apareix l'abollament es nota la presència del pugó. Encara que siguin malalties completament diferents tenen tendència a anar juntes i fins sembla que es complementin.

El pugó és un insecte xuclador que s'alimenta del suc dels fruiters i altres plantes i, a la vegada, alimenta una sèrie d'altres insectes. En l'ametller, aquest pugonet, d'un color verd tendre, arriba a fer-hi deu generacions, des de principis de primavera fins a últims de la vegetació. Això fa que arribi a xifres esgarrifoses el nombre de descendents d'un sol pugó. Els primers pugons neixen dels ous de l'any anterior, que han passat l'hivern a sobre els arbres; en la primera generació hi han mascles i femelles que es fecunden, però a les demés generacions ja tot són femelles que neixen prenyades i, per tant, no necessiten l'intervenció del mascle per a reproduir-se. L'observació ha demostrat que cada pugó concebeix 50 fills en 15 dies; ara bé, un dona lloc a 50; aqueixos 50 en quinze dies en produeixen 50 cada un, igual a 2,500; cada un d'aquests en fa 50, lo que puja 125,000, que, multiplicat per 50, és igual a 6.200,000; seguint així multiplicant ens trobaríem, al cap de deu generacions que tenen lloc en cinc mesos, davant d'una xifra com 97,656.250.000.000.000 de pugons, xifra completament incomprendible. Per a comprendre-la tindriem que apellar a comparacions; suposant que cada pugó ocupi un mil·límetre quadrat, posant l'un al costat de l'altre, taparien 10 milions d'hectàrees, o siga una superfície prop de tres vegades més gran que Catalunya.

Sortadament el pugó té molts contraris que el frenen en el seu vertiginos desenrotllament.

El pugó al nèixer s'acomoda a la part inferior de la fulla a un costat i l'altre del nervi central; allí clava el seu bec i comença a xuclar el suc nutritiu de la planta; com que ha nascut en condicions de calor i humanitat semblants a les de l'abollament, regularment troba ja la fulla cargolada, i en aquesta és en la que es posa de preferència; sembla que a sota aquestes fulles es trobi més defensat de les contrarietats que poguessin ocasionar-li el temps i l'home; demés s'ajuda a fer la barraca, tota vegada que al picar ajuda a cargolar la fulla. Entre aquesta protecció que es busca i la que ell ja porta per ésser impermeable degut a una cerositat que el cobreix, es fa difícil d'ésser atacat.

Sempre que un fruiter és atacat del pugó es nota una renglera de formigues que munten per la soca i un altra renglera que baixen; si observem aquestes formigues veurem que arriben a les fulles que habita el pugó, corren atrafegades d'un cantó a l'altre, fins que s'aturen a sobre d'un pugó, li busquen dos pèls que té a la part posterior de l'esquena i xuclen una gota de suc sucrat que es veu a l'extrem dels pèls. Mantes vegades altres formigues ja han fet la mateixa operació abans de la que observem

i els pugons ja no tenen la goteta; llavors la formiga comença a tocar suaument el pugó en les antenes, fins que aquest es convenç que deu cedir-li l'esmentat suc; per aquesta raó el pugó ha estat anomenat justament la vaca lletera de la formiga.

Si aturem les formigues de pujar als arbres pugonats, sembla que la malaltia disminueix d'intensitat, i és possible, tota vegada que el pugó al no tenir que mantenir-les ja no té que xuclar tant.

A la multiplicació exorbitant dels pugons s'oposen altres insectes que convé conèixer i estimar com a preciosos auxiliars i que avui són molt sovint perseguits. Un d'ells és el *poriol*, *gallineta* o *marieta* de Nostre Senyor (*Coccinella septapunctata*), animallet que sembla una tortugueta vermella amb set punts negres un a sobre del clatell i tres a cada ala. Per a alimentar-se necessita una pila de pugons diaris i una sèrie dels seus ous; la seva larva, que és d'un color fosc, encara és més carnissera que sa mare.

Altres dels nostres auxiliars en les lluites contra el pugó és una espècie de mosquit gros amb els ulls verds que deixa els seus ous a sobre d'uns pèls clavats a les fulles com si fossin agulles de cap; el cuc és aplanat, vellutat i amb mordales. De vegades es cobreix amb les despulles de les seves víctimes. A França li diuen el *lleó dels pugons* per la gran destrucció que en fa. A Mallorca en diuen *verano*.

Hi ha també un altra mosca elegant, groga i negra, la larva de la qual verda, estreta de davant i ampla del darrera, que a l'estar agafada a una fulla sembla una llàgrima; és un dels més terribles enemics del pugó; s'alimenta del seu suc, per lo que en forada i buida un gran nombre diàriament.

Finalment els ocells, sobretot en època de gana s'entretenen en menjar el pugó, fins i tot els pardals hem pogut presenciar com s'hi entretenen.

No basta aquesta sèrie d'ajudants per a privar que el pugó destroci els fruiters; és necessari que l'home intervingui amb els mitjans de lluita que la ciència aconsella. No devem oblidar que el pugó és difícil de mullar i que en general es troba en fulles recargolades, lo que fa difícil l'atacarlo.

Per a combatre'l va bé la fórmula:

Nicotina de 93-94 per 100 de purèsa.	53 grams
Sabó moll	500 grams
Aigua	100 litres

que es prepara desfent el sabó en uns 10 ó 20 litres d'aigua calenta, portant després el volum a 100 litres i afegint, per últim, la nicotina. S'emplea en fina pulverització, arruixant de baix a dalt a fi de mullar la part inferior de les fulles, que és on habita el pugó; amb dues o tres pulveritzacions veureu els ametllers i presseguers lliures de tan terrible plaga.

JOAN SALOM

Enginyer ajudant del Servei d'arbres fruiters

Ramaders, no deixeu morir el vostre bestiar.

El Sindicat agrícola d'Espluga de Francolí

AQUESTA entitat fou fundada a l'any 1906, per uns quants entusiastes i abnegats pagesos de la vila, que, cansats ja del jou dels especuladors, es decidiren a sa fundació.

Pocs són els que no recorden encara el desastre de la filoxera i l'apurada situació en què quedaren els viticultors per la mort de llurs vinyes. Per aquesta raó i, volent fugir de les grapes dels jueus que oferien el diner al 12 i 14 per cent, i també per acabar d'un cop amb ells, nasquè l'idea de la fundació d'un Sindicat Agrícola i Caixa Rural.

L'objectiu principal del Sindicat era prestar diner a baix preu, cosa que es logrà per mitjà d'un préstec fet amb el Banc d'Espanya que obrí al Sindicat un crèdit de 60.000 pessetes. No cal dir la vida que duia la nostra Entitat en els seus primers anys. Era poc important pel reduït nombre d'associats i havia de sofrir a més la guerra a mort que des de la seva naixença li feien l'element industrial de la vila i els elements contraris a les idees des seus cap-devanters.

Va nèixer aquest Sindicat com una criatura de casa pobre i s'establí en un piset, humilment i sens ostentació de cap mena; en ell tan sols s'hi veien una tauleta, mitja dotzena de cadires ordinàries, un armariet, i el típic quinquet de petroli que amb sa claror esmortuida il·luminava tristament les cares dels que foren els primers esmoldadors de l'Entitat, que avui és l'orgull de nostra vila. Però ha anat creixent i desenrotllant-se vigorosament com ho palesen les xifres següents:

Any	Nombre de socis	Préstecs als socis	Nombre de llibretes	Capitals a les llibretes de imposició	Moviment de capitals
1906	183	20,410	27	9,163'00	94,797'04
1907	220	31,975	39	11,393'30	125,782'10
1908	250	31,975	49	13,205'00	132,021'50
1909	270	31,040	68	17,324'50	140,073'75
1910	316	42,995	90	18,719'75	227,263'20
1911	369	50,685	123	35,669'59	270,957'52
1912	434	62,185	173	67,228'90	414,454'57
1913	478	75,200	243	136,202'00	615,032'42
1914	527	87,445	275	122,233'34	492,313'73
1915	571	73,976	303	116,666'60	341,496'54
1916	579	71,749	318	95,827'00	378,213'40
1917	590	65,359	360	111,153'00	283,520'63
1918	603	64,632	400	142,993'00	268,260'41
1919	619	103,024	460	199,052'00	756,343'45
1920	635	111,627	501	221,669'50	1292,589'14

Examinat l'anterior estat comparatiu, hom pot veure la marxa progressiva d'aquest Sindicat que, anys enrera apenas era conegut, i que, avui tothom coneix a la nostra terra degut a les seves contínues relacions i a la seguida correspondència que vé mantenint amb les entitats similars i amb molts particulars i a les contínues visites de comissions que estudien la seva administració i funcionament.

Fins l'any 1909 actuà solament la Caixa Rural, mes en aquella data

s'establí la secció d'adobs. Aleshores es començaren les compres en comú, fent de regulador del mercat de la vila, i tal fou la seva acció, que en el poble l'únic expendidor de matèries era el Sindicat, car els comerciants no podien competir amb el preu baix al qual s'oferien les matèries als associats i es donava el cas de què la major part de revenedors compraven en el Sindicat els adobs que per les seves terres necessitaven. Aquesta puixança durà fins l'any 1915; des d'aquest any i, degut al gran trasbals que en el comerç i mercats produí la guerra europea, s'equivocaren algunes compres, donant lloc a que els especuladors tornessin a revifar-se posant en les portes dels seus establiments el cabasset amb sulfat i el saquet de sofre a l'altre. No vol dir això que la Secció d'adobs hagi desaparegut, car avui dia encara es venen uns 200,000 quilos de matèries per a guanos, de 10 a 12 mil quilos de sulfat i uns 1,000 sacs de sofre, venda bastant important i, més si es té en compte que solament es consumeixen entre els associats, ja que d'expandir-se a gent estranya a l'entitat s'augmentaria quasi el doble, car són molts els pagesos que venen dels pobles comarcans per a fer compres.

No contents els cap-devaners del Sindicat amb el sacrifici que venien fent des de molts anys ençà, en les darreries del anys 1912 pensaren en la creació d'una nova secció dins del Sindicat. Aquesta no era pas poc important, i el fort capital que requeria la seva realització, feia que molts la vegessin de difícil solució. Mes no per això desmaiaren, i després de superar tots els obstacles que hi havia per entremig, a primers del anys 1913 es cridà a reunió general del Sindicat i, en ella el Sr. Rendé exposà la nova idea d'establir dins del Sindicat una Secció de Vinicultura.

Al principi fou acollida aquesta idea amb gran alegria per part de molts pagesos, allistant-se per a formar-hi part més de 200, aportant-hi aquests de sobres el nombre de cargues de verema que es necessitaven per a poder tirar endavant. Però un cop fet el pressupost del celler, quan es veié que es necessitaven 150,000 pessetes i que no hi havia ni un sol cèntim, molts no volgueren seguir, quedant tan sols uns 96, que, fermes en el propòsit portaren a bon fi el projecte, bastint el Celler Cooperatiu, que s'alça orgullós a l'entrada de la nostra vila. En ell hi ha cabuda per a unes 12,000 càrregues de vi, i avui ja podria construir-se'n un altre tan gran com el que hi ha, car són tants els sollicitants que demanen per entrar-hi que es fa impossible la seva admissió. ¿No significa aquest afany per entrar a la Secció de Vinicultura que en ella s'hi troba uns anys amb altres un marge de benefici bastant crescut que no pot obtindre cap particular elaborant-se ell mateix el vi?

Demés compta aquest Sindicat amb la Secció de Cafè i Secció de Crèdit, fa poc establertes, podent-se fer avui per mitjà de la Secció de Crèdit totes les operacions de banca, ço fa que augmenti molt la importància del nostre Sindicat, ja que des del seu establiment es giren setmanalment de 75,000 a 100,000 pessetes.

Amb les dades que hem donat n'hi ha prou, segurament, per a demostrar a aquells que diuen que els Sindicats no venen a realitzar una funció útil i que per això no tenen vida, que s'equivoquen. Però molts d'aquests no s'equivoquen, perquè en malparlar dels Sindicats no van de bona fe.

COMENTARIS

El fred del gener...

Algú ha dit que *el mes de gener, és com el bon cavaller*, aço és, sempre és igual, acaba el mateix que comença, sense alternatives, i àdhuc per a comptar les excel·lències d'aquest mes hi ha qui ha prè la lluna com a punt de comparança, dient: *Lluna de gener i l'amor primer*.

Altres afirmen que és un mes perillós: *Vols conèixer el gener? mira l'ametller*; és a dir, que els borrons d'aqueix arbre estan adormits si el fred apreta, i contràriament estan inflats si el temps és de bonança, idèntica idea a la que expressa aquest altre aforisme: *De la flor de gener, n'ingú no n'omple el graner*, amb la qual cosa sembla voler-se indicar que no pot fiar-se massa del bon temps del gener. Per això s'aconsella: *Mentres el gener passa, deixa la caça*, és a dir no deu exposar-se a freds i humitats. I àdhuc, *Pel gener no siguis matiner*, perquè, *matiner de gener, malgastador d'oli*, i en conseqüència, *el gener, vuida la bota i el graner*, o dit d'altra manera, *en el gener, pateix el bosc i el graner*, i es comprèn, es gasta molta llenya per a calentar-se, es menja molt i es xerrica sovint, es gasta més de lo acostumat, per això, *Any de mal temps, fins les velles posen dents*.

Però no hi ha remei, si fa fred, té un d'escalfar-se, és necessari preservar-se dels rigors del gener, i si no, *Refredats del gener, no els cura el vinader però sí el caliver*, i també, *tossetes de gener, alegries de fossar*, i encara, *febres de gener, guanyes de fossar*.

En començar l'any...

El poble té infinitat de dites, en les quals hi entra la paraula *any*, totes elles formulades com a fruit de l'experiència.

Així, diu: *Any comencem, la fi en vegem*; també, *any de bé sia, el començat est dia*, que no són sinó salutacions que es diuen per a sí mateix, per a ésser repetides en família, per a donar-les als amics, i per a demanar a Déu el benefici de viure un altre any.

Altre diu: *Qui per setmanes va comptant, tretze mesos troba a l'any*, tota vegada que dient-se usualment que quatre setmanes formen un mes, les cinquanta dues setmanes de l'any partides per quatre, donen tretze mesos.

Any nou, vida nova, es diu per a rectificar un procedir o per a esmenar un desencert.

Any fred, any sec; la humitat fa minvar el fred, per això també es diu *Any de neu, any de Déu*. Encara que hi han pobles que diguin: *El mal any entra nedant*, espultida com està la terra per les gelades d'hivern. *L'aigua de gener, omple les botes i el graner*, això és, ajuda a la germinació dels cereals i se'n pot ésser una bona collita; o i més, posa assaonada la terra per a una bona brotada de la vinya, i encara n'hi ha que diuen que els beneficis s'estenen als olivers, condensant-ho aleshores aquesta dita: *Aigua de gener, omple botes i graner i la pica de l'oli també*, devent observar que si l'aigua cau reposada i suaument, *pluja de gener, cada gota en val un diner*.

Si bé alguns són de parar que *aigua al gener, tot l'any va bé*, diuen, però, que ha d'ésser molt mesurada, perquè està clar, *totes les masses*

fan mal, i per tant, moltes pluges al gener, mala anyada solen fer, malgrat assegurin altres que, no hi ha bon gener, que no deixi les basses plenes pel febrer.

El lector comprendrà perfectament que aquestes antinomies, concorden fàcilment tenint en compte les distintes condicions climatològiques d'uns països respecte d'altres. Els uns necessiten molta humitat per a les seves terres, el altres no tanta, i així s'explica la multiplicitat d'aforismes.

Lector, bon lector, va el darrer que diu: *Qui no treballa en tot l'any, treballa el dia de cap d'any.*

En desitjar-te'l ben feliç l'any que comença, et desitjo força treball d'aqueix, de no fer res més que pensar en el *no fer res de l'any*, equivalent a examinar en què invertir les rendes per a disfrutar-les en pau i gràcia de Déu.

De consemblant fornada

Si un gra de blat dona l'espiga, aquesta forneix els grans de blat i, per tant que diferents, tots es resembren.

El sociòleg nordamericà, Ernest R. Growes, estudiant la fàiso de l'ànima pagesa, la determina per tres ordres d'influències: 1.ª pel gènere de les seves ocupacions que la fan més pacienta i soferta que la constitució ciutadana i menys variable; 2.ª pel seu isolament, que la fa més desconfiada i menys entusiasta, i 3.ª per les fortes suggestions que experimenta del periòdic, de l'herència, de la educació i de les passions sexuals.

Nosaltres n'hi afegirem una 4.ª influència: la de la consuetud i persistència del mals averanys que li enquisten la sensibilitat. «A pagès endarrerit, cap anyada li és bona».

Congrés de Sociologia rural

Sots els auspicis de la Universitat de Xicago, l'editor Menaging ha publicat el llibre compendi de les sessions del dit Congrés.

El punta de vista americanista l'exposa el president George E. Vincent en topar-se amb l'individualisme de son poble que, després de la guerra, ha experimentat forta sotragrada sentint-se atret per les preocupacions nacionals. I diu i assenyala:

«Es ben incert l'avenir del món. Seguirà preponderant el tipus del grangista, o presenciarem el desenrotllament de grans companyies agrícoles que emplearan a gran nombre de jornalers? O atriburem al terme de veure el predomini de petits terratinents estretament cooperats? Impossibile prejutar-ne la solució.»

I al entorn del qüestionari, homes tant aciençats com Eduard A. Ross, Russell, Woods, Wilson i Dwight L. Sanderson han coincidit en un fet: la necessitat d'enrobustir, cultural i econòmicament, les forces de la producció rural deixant que el procés selectiu assenyali l'element preponderant; mes afirmant que les forces d'iniciativa que no comportin el concurs general, restaran sense vàlua. Per ço que cal conduir-les vers una concepció social de germanor i d'interessos dependents.

O, com si diguessim, i si ens es permès el maridatge: caritat utilitària com norma moral; o, com diuen els sociòlegs nordamericans: «Constructive Rural Sociology.»

Agrors de la post-guerra

Un temps fou. Mes també podriem dir que no hi ha temps que no torni... tard o d'hora.

Mes entretant, aquella dolçor de ben filada mel, s'ens ha tornat d'una agror insoportable. No eren pròpiament Les Hespèrides, però les planes de Gandia i l'horta valenciana i les valls d'Alcira i els altisans de Xàtiva de verdors esmeragdines, d'embaumades flors del taronger de simbòlica puresa i de fruits d'or bellíssims, eren una terra de promissió i un *oasi* en els deserts del conreu.

Llegiu—si us plau—els comentaris de la Cambra del Comerç Espanyola a París, que van en aquest número:

Abans de la guerra i fins en els tres primers anys d'ella, 100 quilos de taronja posats al magatzem i condicionats per a la venda, resultaven a un preu no gaire més alt de 30 francs; avui, 100 quilos de taronja valen, abans d'ésser a la venda, un mínim de 120 francs.»

Com resultat de l'encariment ha esdevingut l'abstenció del fruit i, per defensar-se del temporal, el vendre'l a baix del preu de cost. Total: ruïna.

El colliter de taronja no troba defensa amb un fruit temporal que se li malmet, i el porta a destillar per a la perfumeria, per ço que vulguin donar-n'hi. I és segur que, com nostre èpic, deurà dir-se mirant els tarongers:

«mes ¡ai! és ja despulls
de l'ona que ha tants segles se n'és ensenyorida,
i sols puc oferir-te, si et plauen, eixes fulles
del arbre del fruit d'or.»

¡Cañones! ¡Cañones!

Per tant que ho sembli no és pas aquest el crit d'un guerrer de la darrera conflagració. És un clam agrícola que En Guenaux, de l'Institut Agronòmic de París, repeteix en lletres impreses.

Sí, efectivament, el maquinisme com mai el *deus ex machina* modern, l'artilleria vé a ésser *le dernier cri* dels cultivadors. Conreuar amb dinamita és natural—sembla—en una bona *explotació*. Canonades als núvols amb granífucs i, ara, canonades preventives contra les gelades de primavera. La cosa no és nova, però vé associada en la següent forma:

I. Un *pegascopi*, aparell que, millor que *El Zaragozano*, pronostica si a la nit hi haurà o no gelada.

II. Un termòmetre metàl·lic avisador elèctric que vos treu la galvana i els llençols per a córrer vers al camp.

III. La vagoneta fumígera que comporta una caldera amb quitrà, enpandidor de nuvolades artificials protectores del 0 graus.

IV. Un canó o joc de petits canons que avisen als de l'encontrada per a què estenguin els barratges de fum enemics de les radiacions nocturnes.

L'agricultura científica Déu sap on ens menarà, si els pagesos hi són amatents. De cop, ja som a les *salvas* i *terratremols* pels toca sons.

INFORMACIÓ VINÍCOLA

Es un deure del cronista recollir les impressions bones o dolentes que li surtin al pas i, així mateix, fer-se ressò de les dites i comentaris que les situacions comporten.

En començar la tasca, hem, doncs, de fer esment d'una impressió recollida sense altre bon fonament que un optimisme empès, tal volta, per la necessitat o potser pel desig de què les coses vagin prenent millor escaient. S'ha dit que els mercats presentaven una tendència a millorar, però si considerem amb fredor les mostres que la realitat ens presenta, haurem de dir que el rumor no passa d'ésser un murmuri fantasiós, car els fets ens posen en presència d'un marasme i desmenjament per part del comerç.

I la raó de què així sigui, és ben comprensible: no pot el comerciant fiar en la incertesa llurs càlculs de compres, tant més quant la situació, lluny d'aclarir-se, sembla que s'entenebreixi amb el seguit de comentaris que de la França ens arriben i que donen la sensació d'una intolerància cridanera per part dels vinyaters veïns. I també es comprèn que llur campanya tendeixi a allunyar els perills d'una concurrència.

Tal volta sigui aquesta la tesi amb què augmentaran els delegats francesos per a reduir el capítol de concessions que, per reciprocitat, reclamaren sens dubte els nostres representants. Quiscun als seus afers amb vistes al màxim profit i a la defensa d'interessos proteccionistes, perquè en l'aldarull del *si tu o si jo*, no s'hi trobaria, a fin de comptes, més que això: un proteccionisme disfressat de lliurecanvista.

El fet és que les converses que poden conduir-nos a noves negociacions que millorin la situació creada per la ruptura, s'han iniciat en forma imprecisa, com si els elements negociadors temessin descobrir massa de pressa l'intent que respectivament mediten. Som en els moments difícils de inspeccionar els punts de vista curosament dissimulats; vivim les primeres hores de les bones paraules i promeses abundoses que no comprometin categòricament a res. Mes seguiran els tractes i amb ells apuntaran més concrets propòsits que ja, des d'ara, semblen inclinar-se vers més especials concessions amb règim de favor. ¿I aquest favoritisme mercantil serà ben repartit per a què agrors i dolceses vagin per igual en les dugues vessants del Pireneu?

Aquests dies passats, tot eren retrets de taxes i tarifes per si fórem primer nosaltres o si fou França la que eixí de pollaguera castigant els intercanvis de productes. Si la nostra taxa sobre la depreciació de moneda i el coeficient dels pagaments en or; que si França a l'imposar l'augment 2'6 al vi fou recurs generalitzat i en una sola partida. I així, per l'estil. Però cal considerar que la previsió general repercutia casi tan sols en nostre mercat vínic i en casi la sola mercaderia que Espanya exportava en proporcions de vàlua considerable. Confrontar aqueixa diferència amb els demés augments en els productes de menor sortida, és il·lògic. I argumentar la diferència que va dels preus del vi en 1914 a 1921, és volguer-li ferrar la cua al ruc. Els valors de tota cosa, llavors

o ara, són verament incomparables i en fa prova el capítol beneficis que resulten més migrats en les vendes de preu alt que en les transaccions que férem a més baixos preus. Ultra que el raonament és dels que retornen, perquè si el vi d'Espanya, amb transports i docks, va a saga dels vins francesos en preu i mercat, senyala que el marge útil del vinyater francès està ben arrecerat d'una competència i totalment allunyat de la ruïna amb què esvaloten i volen apassionar els seus governants.

Verdes o madures, però, el fet és que estem a l'aranya estira cabells i que els nostres comerciants no poden per ara eixir del seu punt de vista prudent, així com nosaltres, productors, no podem entregar-nos a somicar, considerant-nos ja a les acaballes per a portar el vi a cara o creu als magatzems o perquè ens els cremin a les facines. Els volums totals que tenim en estiva sobrepassen un xic—és cert—les necessitats dels consumidors, però l'escreix amb poca exportació que conseguissim, ens duria a nivell, sinó a l'escassejar damunt collita.

I pensem que no serà altra que aquesta la raó de què persisteixin les dades de preus que resulten enteraments iguals als que fa quinzenes venim assenyalant. Bé que, les sortides d'embarc restin encara aturades i a la perspectiva d'un nou arranjament de tractat o conveni. I aquest sol manteniment d'estat de serenor dels nostres mercats és excellent indicatiu, i tal volta per això és que la dita optimista que al començ retreiem, tindrà un fonament que en termes més senzills podríem concretar dient: França i França estan mútuament interessades en conduir a bon terme el resultat de les noves converses, perquè no en resulti un bon conveni amb concessions recíproques. Com sigui que la ruptura ens mostrà palesament els perniciosos efectes, el fet de què uns i altres governants s'avinguin a cercar remei a llurs decisions, ja és de per sí garantia de què no manca pas el bon intent.

Es ben conegut que quan dos són a volguer i volguent, hi posen el coll, el pes s'alleugereix repartint-se la part feixuga de la carga. És nostre cas.

PERE J. LLORT

INFORMACIÓ OLEÍCOLA

Els mercats d'oli estranger estan bastant paralitzats i més referint-se a olis espanyols.

Itàlia fins ara semblava que era la que més treballava i amb la que teníem probabilitats de fer alguna cosa, més el revés bancari sofert a causa de la suspensió de pagaments de la Banca di Sconto, fa que els capitals estiguin retrets; mes és d'esperar que aquesta situació finirà d'un moment a l'altre i tornaran els olivers italians a reprendre la marxa normal en llurs negocis.

França està parada i els oliaires d'allí, ni tan sols parlen d'olis espanyols; els interessen més els olis de les seves colònies i molt més encara els de llavors que es troben a preus baratíssims.

Algú diu que la calma que passa el mercat d'oli, és degut al trenca-ment comercial amb França i això al nostre negoci no li fa res per la senzilla raó de *que no hay juego sin trampa*, que diuen els castellans. A la nació veïna passa al revés que a casa nostra; aquí fan la llei els governants i els que la santifiquen són els que han de pagar, i allí en canvi el govern fa pagar els aranzels cars i per altre cantó institueix per afavorir els exportadors d'oli un decret en el que els torna els quartos que va pagar l'oli en entrar.

Així resulta, que d'Espanya envien oli a Marsella o a Niça, i a l'arribar allí té de pagar drets de més de 130 francs per cent quilos, però qui paga els drets, pot fer sortir en un plaç de tres mesos prorrogables el mateix nombre de quilos d'oli; com ni a l'entrar ni al sortir es miren les característiques, resulta que sempre surt a l'exportació oli espanyol, encara que no ho sigui, d'aquesta manera com els comerciants francesos, compren oli de totes les procedències sobretot de les seves colònies, fan sortir el que no és nostre o el que els convé, amb una marca francesa, però declarant a la duana que és oli vingut d'Espanya, i és així doncs com els nostres olis entren a França, sense que influeixi en res la ruptura comercial. Si els nostres olis no van a l'exportació a la veïna República és senzillament perquè no poden fer la competència als olis d'oliva de les seves colònies i als olis de llavor que es cotitzen allí a menys de la meitat del preu que pretenem pels nostres.

Als Estats Units està paralitzat del tot el nostre negoci; nosaltres no podem, per ara, competir als preus més barats que ofereixen els altres mercats del Mediterrani.

A l'Amèrica del Sud tothom té moltes existències, tant que hi ha representant de cases europees que per a liquidar només que un remanent de mil caixes, ha hagut de perdre una quantitat, que traduïda a pessetes, puja a més de trenta mil pessetes; res més, que una pesseta per quillo.

En resum, els mercats compradors estan desmoralitzats i ningú s'atreveix a fer una compra si no té una venda segura.

Una esperança sola podem tenir i encara aquesta és molt insegura i petita i probablement ens la pendran per mà els francesos; els estats del Nord d'Europa, diuen que enguany tindran bona pesca i si això està com diuen allí, s'hi pot col·locar bon nombre de tones; solament és qüestió de preu.

Els mercats productors estrangers, van també amb molt cuidat i han fet els perquè de pagar poc la primera matèria o sigui l'oliva a fi de que l'oli es sostingués barat i sembla que fins ara ho han aconseguit car ofereixen sempre al menys cent vint o cent cinquanta francs més baix que nosaltres, olis de qualitat, si no més bona, tan bona com la dels nostres.

Sembla que a Grècia, donaran en breu l'exportació lliure de l'oli, que des de la guerra havia estat tancada; si això és cert, serà un nou cop pels olis corrents, puix en aquella nació es diu que hi ha un estoc molt considerable que ben bé pot fer variar el preu mundial de l'oli.

A Catalunya, es pot dir que ja s'està acabant de fabricar; la collita és més curta de ço que ens pensàvem i no res menys, els preus no

han estat tan alts ni tan baixos com alguns creien. Però hem fet unes qualitats bastant dolentes, poc aprofitables per a l'exportació.

A Castella i Andalusia els olis surten a més bon preu que els nostres i la qualitat no és dolenta parangonada amb la que solen fer.

Poques operacions s'han fet, més podem assenyalar:

Reus, bons de 35 a 38; dolents, de 22 a 32 pessetes els 15 quilos.

Lleida, de 29 a 35 rals els 3,900 quilos.

Tortoses, de 28 a 34 pessetes els 15 quilos.

Aragons, de 32 a 36 pessetes els 15 quilos.

Toledos, de 19 a 23 pessetes els 11 1/2 quilos.

Andalusos, de 16 a 21 pessetes els 11 1/2 quilos.

Tots els preus són, sense envàs i sobre vagó procedència.

LISINI ANDREU

NOTICIARI

Els ocells útils a l'agricultura. — S'ha donat certa solemnitat a l'acte de posar en llibertat una colla d'ocells decomisats a venedors de Barcelona. Es feu l'aviada a la plaça de la Cascada del Parc, davant de més de dues mil criatures que hi foren expresament convidades. Parlàren, el president de la Societat Protectora d'Animals i Plantes, de Catalunya, un regidor i el representant de l'I. A. C. de Sant Isidre. L'Alcalde de la Ciutat s'associà a l'acte publicant una crida on es recorden els preceptes legals que regeixen la matèria.

— *Ha estat nomenat president de la Federació de Sindicats Agrícoles del Camp de Tarragona*, D. Joaquim Balcells i Pintó.

— *El Consell de Foment de Girona* ha nomenat una comissió del seu sí, composta dels senyors Puig, Cendra i Font, per a que vagin a visitar les zones forestals de la província, en les quals hi predomini el pi, per tal d'estudiar les espècies més recomanables als aimadors de la repoblació forestal.

— *La Confederació Agrícola Unió de Vinyaters de Catalunya* ha adreçat un informe a la comissió del Senat, dictaminador del projecte de llei presentat pel Ministre del Treball, establint el règim de reparació dels accidents del treball en l'agricultura.

— *El Sindicat exportadors de vins de Tarragona* ha rebut la nova de que el Govern francès ha accedit a que totes les embarcacions sortides d'aquí, amb carregaments de vi destinats a ports francesos, que per causa del mal temps no pogueren arribar allí abans del dia 10 de desembre, els sia admesa tota la càrrega, tributant com en l'antic règim d'intel·ligència comercial.

— *La Federació Agrícola Catalano-Balear* ha demanat al Ministre de Finances, que en cada Sucursal del Banc d'Espanya es nomeni un assessor pèrit en qüestions agrícoles, per tal que pugui judicar amb

coneixement de causa en les peticions de les entitats agràries, i que demés hi entri un representant de l'agricultura en el Consell Superior Bancari.

— *Es disposa per R. O., que les Diputacions Provincials*, sense excusa de cap mena, tenen de consignar en sos pressupostos, i entregar després als Consells Provincials de Foment, les quantitats que per conceptes de personal i material els correspongui, i s'els facilitin locals amoblats i de suficient capacitat per a celebrar llurs sessions i instal·lar les oficines.

— *El Sindicat Agrícola de Banyoles i sa comarca* ha fixat la següent tarifa per a l'assegurança de porcs: fins a 25 quilos, a 1'80 pessetes; de 26 a 30 quilos, a 1'75 pessetes; de 31 a 40 quilos, a 1'65 pessetes; de 41 a 50 quilos, a 1'55 pessetes; i des de 51 quilos a 1'50 pessetes.

— *Amb arreglo a les vigents disposicions*, els alcaldes i inspectors municipals de higiene pecuària, deuen comunicar al Governador o inspector provincial, per tot el que va de mes, les dates en que es celebrin les fires i mercats de bestiar en cada localitat, i les disposicions adoptades per a protegir els animals contra malalties contagioses.

— *En el bestiar de Vilanova de Prades* s'hi han presentat alguns casos de carbuncle i també algun de verola en el de Montroig.

— *La Cambra Agrícola Provincial de Lleyda* ha quedat composta pels senyors següents: D. Modest Reñé; D. Vicens del Castillo; D. Francesc Macià; D. Ramon Felip; D. Manuel Florensa; D. Felip de Gomar; D. Cassimir de Sangenís; D. Francesc Vidal; D. Francesc Massés; D. Jaume Reñé; D. Antoni Segarra; D. Ramon Arqués i Arrufat; Don Francesc Llari; D. Celestí Vidal, i D. Ramon Vidal.

— *Una obra de divulgació del cultiu de l'alfals* es publicada per Don Narcís Camps a despeses del Consell de Foment de Girona.

— *La febre aftosa* ha estat declarada al bestiar dels termes municipals de Cassà de la Selva.

— *Un reglament model per a ús dels sindicats agrícoles* és publicat pel Consell Provincial de Foment de Lleyda, a l'objecte de propulsar la creació de les seccions de policia, guarderia rural i pastures en nostres organismes agraris.

— *Els càrrecs de la Cambra Agrícola Provincial de Tarragona* han quedat distribuïts d'aquesta faísó: President, D. Josep M. Cartes Mur; Vicepresident primer, D. Estanislau Tell Boronat; Vicepresident segon, D. Frederic Escoda Sancho; Tresorer, D. Lluís Ballester i Ballester, i Comptador, D. Joan Palau i Miralles.

— *El Govern de la República Argentina* ha publicat un decret autoritzant la lluire exportació de bestiar de varis països, entre ells Espanya, exigint només la condició de què estiguin nets de tota malaltia contagiosa, el qual requisit és té de provar amb un certificat facultatiu.

— *A Vilanova i Geltrú*, davant de un gran concurs de vinyaters, s'han celebrat proves del motocultiu aplicat a la vinya, el resultat del qual deixà completaments satisfets a tots quants agricultors el presenciaren.

— *Ha celebrat la seva junta general ordinària* l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre, en la qual el Sr. Maspons son secretari, ha llegit la consuetudinària memòria dels treballs realitzats durant l'any.

El President Sr. Girona saludà als reunits i hagué de lamentar que per manca de unió dels agricultors no hagi estat possible obtenir majors beneficis per a l'agricultura.

— *El Senador per la Província de Girona, D. Francesc Bartrina*, ha estat designat per la Cambra Agrícola d'Arenys de Mar, per a que la representi en el sí de la Cambra Agrícola Provincial.

NOTES DEL DEPARTAMENT D'AGRICULTURA DE LA MANCOMUNITAT DE CATALUNYA

Pròximament es celebrarà un curset de divulgació agrícola a Martorell, sol·licitat per la Cooperativa Unió Agrícola Martorellense.

— S'ha donat un curset de nou lliçons a la Cambra Agrícola de Rubí, en combinació amb el Celler Cooperatiu.

El programa desenvolupat és el següent:

Una lliçó d'Avicultura, i altra de malalties de l'aviram, per D. Salvador Castelló; una de conreu de la vinya, altra de poda i altra d'aplicació dels adobs, per D. Erasme M. d'Ymbert; una de cria, raça i engreix del porc, per D. M. Rossell i Vilà; una d'acció social agrària, per D. Josep M. Rendé, i una d'alimentació humana, per D. Jaume Raventós.

— El Servei d'Arbres Fruiters ha estat consultat sobre fruiters, de la Riba; sobre conreu dels presseguers, de Santa Oliva; i ha enviat fulles de la poda de l'ametller, i donat explicacions sobre el conreu de dit arbre, a Pollença, Artà, Inca (Balears), i a Tarragona, Almoester, Montcada, Barcelona, Montroig, Juneda, Alguaire, Sabadell, Sant Cugat del Vallès, Ager, Mayals i Granadella.

Demés, ha publicat una fulla explicativa dels resultats obtinguts en la campanya de lluita contra la mosca de l'oliva, que s'ha enviat als ajuntaments i Sindicats Agrícoles dels pobles de Tarragona, les Garrigues, Urgell, Segarra, Vallès i Empordà.

S'han enviat també per dita secció, mostres de les varietats d'ametlles catalanes, al President de la *California Almond Crowes*, de Sant Francesc de Califòrnia, a canvi de les varietats d'aquell país.

I, finalment, es confeccionen plànols models, per a l'auxili tècnic als molins d'oli cooperatiu.

— Pel Servei de Viticultura i Enologia, es realitzen les tasques de resolució de les experiències fetes l'any passat en els camps experimentals, i s'han visitat els camps experimentals d'Esparraguera i el de Cabrianes, per a preparar la campanya experimental d'adobs químics.

— El Consell Permanent ha acordat crear uns camps de demostració. L'extensió serà de mitja hectàrea, i les experiències duraran un any agrícola prorrogable.

Els Serveis Tècnics d'Agricultura facilitaran els adobs químics, les llavors, plançons, pues i aportaran els aparells que es vulguin provar. L'import dels arbres, i de les millores que quedin en els camps, seran de càrrec de la Mancomunitat.

A càrrec del propietari quedaran les labors, sembra, recollecció, pesades dels productes, transports, fems, llavors corrents i les demés despeses no citades. La direcció de les operacions anirà a càrrec dels Serveis Tècnics d'Agricultura.

Seràn preferides les poblacions en les quals s'hagi donat un curset de vulgarització.

— El servei d'Acció Social Agrària ha realitzat gestions a indicació del Sindicat Agrícola de Sampedor per a fusionar el pòsit local amb una Caixa Rural que es desitja implantar-hi; ha fet un projecte de Reglament per a la Cooperativa de Manresa, i ha fet els treballs convenients per a bastir un Celler Cooperatiu a Sant Pere de Riudevitlles.

— Ha començat a l'Escola Superior d'Agricultura, un curs semestral preparatori dedicat a aquells alumnes que vulguin seguir els seus ensenyaments per a entrenar-se en les matèries que són objecte de l'examen d'ingrés.

— Les mostres analitzades durant el mes passat, pel Laboratori d'anàlisis de la Mancomunitat són:

Anticritogàmics i insecticides, 1; vins i similars, 38; adobs, 13; aliments, 1; diversos no especificats, 5; total, 58.

S'han analitzat per encàrrec dels Serveis Tècnics d'Agricultura 5 mostres d'adobs i 2 d'aigua.

— El Servei de Terra Campa, ha confeccionat el plànol del Camp Experimental del Sindicat Agrícola de Sampedor, i evacuat una consulta sobre el cultiu de l'escaiola.

CONSULTORI

En aquesta secció es respondrà gratuïtament i per torn rigorós, a totes les consultes que facin els llegidors

F. S. N. LA FIGUERA DEL PRIORAT. — Les oliveres més resistents a les malalties i de més vida, són sempre les de peu bord. Per això els altres mètodes de reproducció (per estaca, tormo, rabassa, plançó, etc.) s'haurien d'abandonar completament. Molts autors sostenen que la major predisposició que té actualment l'olivera a contraure malalties, en comparació a la que tenia abans, prové d'una debilitació deguda a no reproduir-la mitjançant el bord com hauria de fer-se.

El bord pot obtenir-se directament de llavor, és a dir, sembrant pi-nyo's en viver, com fan a Itàlia, o més econòmicament, on és possible, aprofitant els bordissos que surten pels boscos i garrigues, tal com fan a la comarca de vostè.

De manera que és indiscutiblement preferible usar bordissos empeltats que no pas, peus de llei.

Els arbres s'han de plantar sempre a la tardor, abans dels freds; so-lament en els països d'hivern molt rígid convé esperar la primavera. Plantant a la tardor, diuen en una comarca que ara no recordo, es gua-nya un any. Això és ben veritat, car l'arbre havent estat posat més

aviat a la terra, té més temps d'arrelar; demés d'això, pot anar aprofitant tots els dies bons i així arriba a la primavera en condicions de vegetar de seguida amb tota vigor. — T. T.

S. C. CIUTAT. — Actualment no existeix en castellà cap obra bona sobre elaboració d'olis; les dues millors, que són la d'En Pequeño i d'En Manjarrés, estan exhaurides. Sobre refinació no se n'ha escrit cap. En francès, que sapiguem, només n'existeix una, la d'En Fritsch que també està exhaurida. A AGRICULTURA publicarem, dintre de poc, uns quants articles sobre l'argument. Sobre fabricació d'olis, l'Escola Superior d'Agricultura publicarà, en breu, un llibre. Segurament d'aquí a un mes serà posat a la venda.

Sobre anàlisi d'olis existeixen varis llibres; si vostè ens explica amb qual objecte desitja estudiar anàlisi podrem indicar-li el llibre millor. Però li advertim que en la indústria l'únic anàlisi que té importància i que es fa correntment és el de l'acidesa. La casa Metzger, Giralt Laporta etc., venen ja uns aparells especials d'ús molt senzill, que costen 50 pesetes, i que van molt bé per a fer aquesta determinació. Junt amb l'aparell van els líquids i les instruccions pel seu ús. — CAM.

J. S. E. TORTOSA. — Hem passat la seva nota a l'Administració. Li agraiïrem ens comuniqui si ara reb regularment AGRICULTURA.

La sulfatadora Vermorel és molt bona; també ho és la d'En Blai Madona de Sant Sadurní. Teòricament són preferibles les d'aire comprimit perquè en úsar-les el pagès té sempre una mà lliure; però en la pràctica no acostumen a donar gaire resultat i els pagesos demés, tractant-se d'una novetat, no les veuen amb bons ulls i les empleen amb una evident antipatia i acaben ràpidament amb elles.

Per això el millor és que continui amb les Vermorel que ja coneix i que li han anat bé fins ara. — T. T.

A. G. VENDRELL. — En aquest número trobarà la descripció de la malaltia dels seus presseguers i la manera de combatre-la. Procuri no retrassar els tractaments. Si la malaltia ha estat com diu, molt greu en els últims anys, penso que li convindria fer tres sufatades en lloc de dues per assegurar-se una defensa millor. Però totes han d'ésser fetes *abans de la florida*. — T. T.

M. T. B. FIGUERES. — La producció catalana de blat ha estat en 1921, segons l'estadística oficial la següent:

Barcelona	518,575 quintars
Tarragona	401,135 »
Lleida	905,313 »
Girona... ..	375,294 »
<hr/>	
TOTAL... ..	2.200,317 »
<hr/>	

LAS MARAVILLAS DEL MUNDO Y DEL HOMBRE

Més de 1,600 fotogravats i tricromies de totes les parts del món

Asia : Oceania - Africa : Amèrica : Europa

Quatre esplèndids volums luxosament enquadernats : Cada volum se ven per separat

Volum solt, en rústega	20 ptes.
» » enquadernat	35 »
Obra completa, en rústega	80 »
» » enquadernada	140 »

EDITORIAL IBÈRICA : J. PUGÈS
PASSEIG DE GRÀCIA, 62 : BARCELONA

CONSTRUCCIONS AGRARIES

OFICINA TÈCNICA

Projectes : Pressupostos : Avant-
projectes : Avant-pessupostos
Consultes : Estudis preliminars

Director: Cèssar Martinell
ARQUITECTE

BARCELONA
Rambla Catalunya, 57, 2.^{on}
VALLS
Arrabal Castell, 47

EDITORIAL CATALANA, S. A.

LLIBRES DE TOTA
MENA : MOSTRA-
RIS : CARTES
TARGES : TALO-
NARIS : FACTU-
RES : ESTATS

SECCIÓ D'IMPREMTA

Mallorca entre 257-259

Telèfon 58 G

BARCELONA

PUBLICACIONS
DE TOTA MENA
DE REVISTES
ESPECIALITAT
EN LES EDICIONS
CATALANES

En dirigir-vos a les cases anunciadores, citeu **AGRICULTURA**

Arbres forestals de gran pervenir

A continuació assanyalem algunes de les espècies forestals més preuades i que durant aquests últims anys han merescut l'elogi dels principals repobladors, enginyers de monts, i amb les quals s'han fet intenses plantacions

Pi Insignis, 2 anys, repicats, de 35 a 45 cms. alt.	100 Ptes.
» » 1 » de 25 a 35 cms. alt.	75 »
» » 4 » repicats, de 1'5 a 2 metres alt.	1.000 »
» Marítim de Corté, 2 anys, repicats, de 35 a 45 cms. alt.	75 »
» » 1 » de 20 a 30 cms. alt.	60 »
» » 4 » repicats, de 1'5 a 2 m. alt.	600 »
» Larici de Còrcega, 2 » de 35 a 40 cms. alt.	60 »
» » 4 » de 1'50 a 2 ms. alt.	600 »
» » d'Àustria, 2 » de 35 a 40 cms. alt.	60 »
» » 4 » de 1'50 a 2 ms. alt.	600 »
» Silvestre d'Escòcia, 2 » de 35 a 45 cms. alt.	60 »
» » 3 » de 45 a 50 cms. alt.	75 »
» » 4 » de 1'50 a 2 cms. alt.	600 »
» Alerce d'Europa, 2 » de 35 a 45 cms. alt.	110 »
» » 1 » de 25 a 30 cms. alt.	95 »
» » del Japó, 2 » repicats, de 40 a 50 cms. alt.	110 »
» Montana, 1 » de 25 a 30 cms. alt.	60 »
Abet de Douglas, 2 » repicats, de 25 a 35 cms. alt.	100 »
» » 1 » de 20 a 25 cms. alt.	75 »
» comú, 1 » de 15 a 18 cms. alt.	110 »
Xiprés macrocarpa, 2 » repicats, de 40 a 45 cms. alt.	110 »
» » 1 » de 30 a 35 cms. alt.	80 »
» Piramidal, 2 » repicats, de 35 a 40 cms. alt.	110 »
» » 1 » de 20 a 25 cms. alt.	80 »
Acàcia comú, 2 » repicats, de 50 a 60 cms. alt.	75 »
» » 1 » de 35 a 40 cms. alt.	65 »
Castanyer del Japó, 1 » de 35 a 40 cms. alt.	750 »
» comú, 1 » de 45 a 50 cms. alt.	75 »
Eucaliptus Glòbulos, 2 » repicats, de 50 cms. alt.	200 »
» » 1 » de 45 a 50 cms. alt.	150 »
» Rostrata, 1 » de 45 a 50 cms. alt.	150 »
Esbarzer (per a cercats) 1 » de 35 a 45 cms. alt.	75 »
Freixa comú, 2 » repicats, de 35 a 40 cms. alt.	60 »
» » 1 » de 25 a 30 cms. alt.	50 »
» americana. 1 » de 30 a 35 cms. alt.	75 »
Faig comú, 2 » repicats, de 30 a 40 cms. alt.	50 »
Roure roig americà, 2 » de 45 a 50 cms. alt.	120 »
» » 1 » sense repicar, de 25 a 35 cms. alt.	80 »
Xops bordils, 1'800 metres alçada	350 »
Pomer silvestre, 2 » de 50 a 60 cms. alt.	150 »
» » 1 » de 35 a 40 cms. alt.	125 »
Plançó pomer silvestre per a ingertar, de 70 a 75 cms. alt.	2.000 »
Noguera país, de 2 a 3 cms. alt.	2.000 »
Perer silvestre, 1 any de 30 a 45 cms. alt.	125 »
Plàtans, 1 any de 45 a 50 cms. alt.	95 »

De cap d'aquestes espècies forestals servim partides inferiors a 500 plançons, a excepció dels de 4 anys i Castanyers del Japó, dels que en servim un mínim de 50 plançons

EL CULTIVADOR MODERNO

Notariat, 2, pral. - Apartat de Correus 625 - Tel. 3699 A - Barcelona

Demani's EL CATALEG GENERAL de tota classe de flors, arbres, etc., etc.

En dirigir-vos a les cases anunciadores, citeu AGRICULTURA

BESTIAR

Original Frison

Degut a la sequia persistent,
el preu del bestiar s'ha
rebaixat a Holanda. Procuri's
vostè el seu bestiar directa-
ment, comprant-lo als corta-
lers. Envii vostè les seves co-
mandes o consultes a la

«COOP, Vee-Afzetver»
a AKKRUM (Holanda)

Dirigir la Correspondència a:

F. G. DOKTER
a AKKRUM (Holanda)

Preguem es prengui nota de
no enviar les comandes o con-
sultes a Mr. Zuuriber, men-
cionat en el llibre de reclam
repartit durant la «Setmana
Holandesa» a Madrid, per ha-
ver estat interrompudes totes
les relacions amb dit senyor.

RAJOLS, TEULES, TOTXOS

maons (plens i buits), cairons, etc., deu vostè fabricar-los a màquina, a fi d'obtenir de la terra tot el seu rendiment.

La casa VILLALTA, de Barcelona, és la que millor podrà servir-lo en

MAQUINES, FORNS, ASSECADORS

i tot el que pertany a l'indústria ceràmica i de fabricació de materials per a construcció

Visiti o escrigui avui mateix a la **SECCIÓ A** de la casa

VDA. J. F. VILLALTA, S. EN C.
BARCELONA

Oficines.
Nou Sant Francisco, 28

Apartat correus, n.º 65
Teléfon 568 A

Ha sortit el **D'ACÍ D'ALLÀ** del mes de gener.
LITERATURA : ACTUALITATS : MODES : DEPORTS

SOFRE **FLOR-MOLT**
: TERRÒS :

Grans refineries a Tarragona de la

Union Sulphur Co., S. A. E.

Representants de la UNION SULPHUR Co., de Nova York i de les RAFFINERIES INTERNATIONALES DE SOUFRE, de Marsella.

PRODUCTES GARANTITS

99 per 100 de puresa per els més importants
LABORATORIS D'AGRICULTURA

A D O B

Noves aplicacions del

SOFRE VERGE

99 per 100 de puresa com a
FERTILITZANT

INFORMES TÈCNICS: Secció agronòmica de la «Union Sulphur Company, S. A. E.», Conde de Romanones, 3 i 5. — MADRID.

PREUS: Apartat 10. — TARRAGONA i oficines MADRID, Velázquez, 64, des del 1.º de gener 1921

Editorial Catalana, S. A. — Secció d'Impremta. — Mallorca, entre 257 i 259. — BARCELONA